

Mål C-106/24**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

8 februari 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hof van Cassatie (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

25 januari 2024

Klagande:

OV

Motpart:

WEAREONE.WORLD BV

Saken i det nationella målet

Det nationella målet rör ett påstått intrång i upphovsrätten till de verk som OV, som är bosatt i Nederländerna, har skapat på uppdrag av ett belgiskt bolag. Frågan är bland annat huruvida nederländsk eller belgisk rätt ska tillämpas för att fastställa vem som har upphovsrätt till verken.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Förevarande begäran enligt artikel 267 FEUF avser begreppet avtalsförpliktelser i Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (nedan kallad Romkonventionen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, som varit i kraft sedan slutet av år 2009 (nedan kallad Rom I-förordningen). Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida denna konvention och denna förordning kan tillämpas för att fastställa tillämplig lag vid fastställandet av vem

som är rättshavare till ett verk som skapats i samband med fullgörandet av ett uppdragsavtal.

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

Ska artikel 1.1 i Romkonventionen och Rom I-förordningen tolkas så, att frågan om vem som har upphovsrätt till ett verk som skapats för att fullgöra en förpliktelse i ett anställnings- eller uppdragsavtal, det vill säga frågan om vem som är den ursprungliga rättshavaren och om och i vilken utsträckning denna rätt kan överlåtas till en senare rättshavare, omfattas av begreppet avtalsförpliktelse?

Anförda unionsbestämmelser

Konvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980 (80/934/EEG) (EGT L 266, 2008, s. 1).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 2008, s. 6).

Anförda nationella bestämmelser

Belgisk rätt

Wetboek van economisch recht (lagen om ekonomisk rätt), artikel XI.165.2

Wet van 16 juli 2004 houdende het wetboek van internationaal privaatrecht (lagen av den 16 juli 2004 om internationell privaträtt), artiklarna 2 och 93

Nederländsk rätt

Auteurswet 1912 (1912 års upphovsrättslag), artikel 8

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden i det nationella målet, OV, är bosatt i Nederländerna och har sedan 2009 skapat verk i form av logotyper, scener och festivaldekorationer för WEARONE.WORLD BV, ett belgiskt bolag som bland annat anordnar festivalen *Tomorrowland*. OV gjorde detta för att fullgöra muntligt ingångna uppdragsavtal.
- 2 WEARONE.WORLD avslutade samarbetet år 2017 efter en tvist om upphovsrätterna till verken. Dessa upphovsrätter består av ekonomiska rättigheter (inbegripet rätten att nyttja ett verk och exempelvis mångfaldiga och sprida verket) och ideella rättigheter (upphovsmannens personliga skydd, såsom rätten att namnges). På grund av intrång i båda dessa slags upphovsrätter väckte OV

talans vid Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Handelsdomstolen i Antwerpen) och yrkade skadestånd på 2 200 000 euro respektive 225 000 euro.

- 3 Ondernemingsrechtbank Antwerpen fann, med stöd av belgisk rätt, att de ekonomiska rättigheterna till verken i enlighet med belgisk rätt hade överlåtits till WEAREONE.WORLD och att OV inte hade visat att han hade några ideella rättigheter.
- 4 Efter överklagande slog Hof van Beroep Antwerpen (Appellationsdomstolen i Antwerpen, nedan kallad Hof van beroep) fast att det är nödvändigt att fastställa vem som är rättshavare enligt Romkonventionen och Rom I-förordningen. Av artikel 4.1 och 4.2 i Romkonventionen och artikel 4.1 b i Rom I-förordningen följer att nederländsk rätt ska tillämpas, närmare bestämt artikel 8 i (den nederländska) upphovsrättslagen. I den artikeln föreskrivs att när ett bolag bland annat ”offentliggör ett verk som härstammar från bolaget” ska bolaget anses vara upphovsman till detta verk. I denna artikel föreskrivs således ett ”fiktivt upphovsmannaskap” från och med skapandet av ett verk. På grundval av detta ska WEAREONE.WORLD anses vara den fiktiva upphovsmannen till verken och således förfoga över de ekonomiska rättigheterna till dessa verk. Dessutom utslöt artikel 8 i den nederländska upphovsrättslagen OV:s möjligheter att göra gällande ideella rättigheter.
- 5 OV har överklagat Hof van beroeps avgörande till den hänskjutande domstolen.

Parternas huvudargument

- 6 OV har understrukt att det i såväl Romkonventionen som Rom I-förordningen föreskrivs att dessa är tillämpliga på ”avtalsförpliktelser” i situationer som innebär ett val mellan olika länders rätt. Enligt OV regleras de närmare villkoren för immateriella rättigheters uppkomst, förekomst, art, innehåll, tillgänglighet, överlåtbarhet och upphörande av sakrättsliga aspekter av dessa rättigheter och inte av de förpliktelser som följer av de avtal som ingåtts avseende dessa rättigheter. Vad gäller dessa sakrättsliga aspekter bestäms fastställandet av tillämplig lag enligt OV av den belgiska lagen om internationell privaträtt (nedan kallad WIPR) och inte av Romkonventionen eller Rom I-förordningen.
- 7 OV hänvisar till artikel 93 första stycket WIPR, enligt vilket immateriella rättigheter regleras av rätten i den stat inom vars territorium skydd begärs. OV åberopar även artikel 94.1 WIPR. Mot denna bakgrund är fastställandet av tillämplig lag enligt nämnda lag avgörande för förekomsten av immateriella rättigheter och för fastställandet av vem som är rättshavare. OV har begärt skydd för sina upphovsrätter i Belgien (där de används på festivaler), och enligt OV ska därför belgisk rätt tillämpas. Eftersom Hof van beroep fann att nederländsk upphovsrätt skulle tillämpas har OV gjort gällande att bland annat artikel 93 första stycket och artikel 94.1 WIPR har åsidosatts.

- 8 Vad särskilt gäller ideella rättigheter har OV gjort gällande att dessa enligt belgisk upphovsrätt inte kan överlåtas (artikel XI.165.2 i lagen om ekonomisk rätt). Enligt belgisk rätt har OV således en oförytterlig ideell rättighet. Genom att slå fast att artikel 8 i den nederländska upphovsrätten inte ger honom några ideella rättigheter har Hof van beroep således åsidosatt aktuell belgisk rätt.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 9 Den hänskjutande domstolen hänvisar till fast praxis från Europeiska unionens domstol angående begreppet ”avtalsförpliktelser” i den mening som avses i artikel 1.1 i Romkonventionen och Rom I-förordningen. Enligt denna rättspraxis ska begreppet avtalsförpliktelser tolkas självständigt, med hänsyn tagen till dessa rättsinstruments systematik och mål (dom av den 21 januari 2016, *Ergo Insurance*, C-359/14 och C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 43, se, analogt, dom av den 24 november 2020, *Wikingerhof*, C-59/19, EU:C:2020:950, punkt 25).
- 10 Vad gäller Romkonventionens systematik och mål hänvisar den hänskjutande domstolen till den rapport om Romkonventionen som upprättats av Mario Giuliano och Paul Lagarde (EGT C 282, 1980, s. 1), i vilken följande anges beträffande artikel 1.1 i konventionen: ”Eftersom fördraget uteslutande avser avtalsförpliktelser är det uppenbart att sakrätter och immateriella rättigheter inte omfattas av dessa bestämmelser. Detta föreskrevs uttryckligen i en artikel i det ursprungliga utkastet. Arbetsgruppen ansåg dock att det var onödigt att upprepa denna precisering i den nuvarande texten, särskilt som skillnaderna mellan medlemsstaternas olika rättssystem i detta fall bör nämnas.”
- 11 Vad gäller Rom I-förordningen hänvisar den hänskjutande domstolen till de synpunkter på förslaget till förordning som lämnats av European Max-Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property av den 4 januari 2007 [*Comments on the European Commission’s Proposal for a Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations („Rome I”) of December 15, 2005 and the European Parliament Committee on Legal Affairs’ Draft Report on the Proposal of August 22, 2006*]. I dessa anges att frågor som rör själva den immateriella rättigheten, men som har ett nära samband med avtalet avseende denna rättighet, såsom möjligheten att överlåta en rättighet, villkoren för att tillåta överlåtelse eller licens eller huruvida en överlåtelse eller licens kan åberopas gentemot tredje man, inte omfattas av det lands lag som är tillämplig på avtalet, utan regleras av lagen i det land för vilket skyddet begärs.
- 12 Härav tycks följa att frågan om vem som har upphovsrätt till ett verk som skapats inom ramen för ett uppdragsavtal och huruvida denna rätt kan överlåtas är en sakrättslig fråga som inte omfattas av det materiella tillämpningsområdet för Romkonventionen eller Rom I-förordningen.
- 13 Denna ståndpunkt förefaller dock vara föremål för diskussion i flera medlemsstater. I doktrinen förekommer även uppfattningen att den ursprungliga rättshavaren bestäms av det nära sambandet med den avtalsförpliktelse för vars

fullgörande verket utformades. Enligt detta synsätt omfattas frågan om vem som ska anses vara rättshavare således av begreppet avtalsförpliktelse i artikel 1.1 i Romkonventionen eller Rom I-förordningen. Mot bakgrund av denna diskussion anser den hänskjutande domstolen att tolkningen av artikel 1.1 i Romkonventionen eller Rom I-förordningen inte är så uppenbar att det inte finns utrymme för rimligt tvivel och har därför begärt ett förhandsavgörande avseende den ovan formulerade frågan.

ARBETSDOKUMENT